

Stichting Oecumenische Vrouwengroep Twente-Bethlehem

Margreet Stroo
tel. 053-4331886
margreetstroo@kpnmail.nl
website: www.kleinkanveel.nl
IBAN: NL91 TRIO 0338 4866 90

Nieuwsbrief - December 2017

IMPRESSIE VAN HET FEEST OP 19 NOVEMBER 2017 VAN ONS TWEEDE LUSTRUM

DE VOORBEREIDING

begon een jaar van tevoren. Wel of niet vieren??? We besloten uit solidariteit met de Palestijnse vrouwen een seminar te organiseren en toen kwamen we via Jan Schaake in contact met Manon van Gaal van het Wilmink Theater over de voorstelling EAST JERUSALEM WEST JERUSALEM op een namiddag en vroege avond. Voor de Oecumenische Vrouwengroep Twente – Bethlehem een gouden greep! En zo begon het: organiseren, overleggen, publiciteit met flyers, posters, stukken schrijven in Kerk & Stad, de preekvoorbereiding, het regelen van een lunch en een avondeten ... En het lukte! Met de Protestantse Gemeente Enschede was toen al afgesproken dat het tot in de eerste helft van de middag uitlopende ochtendprogramma in de Ontmoetingskerk zou plaatsvinden en in de weken voor de lustrumviering voorafgegaan zou worden door een tweetal kennismakingsbijeenkomsten voor gemeenteleden met de thematiek.

Zo werd op 10 oktober de door de pastores van ondertiteling voorziene film "Holy Land" van Rick Steves vertoond en lieten de bij de

organisatie "Ontmoet Palestina" betrokken UvA-studentes Sofie Doorman en Adinda van Kranendonk op 12 november de jongeren van de Jeugdkerk kennismaken met de problematiek.

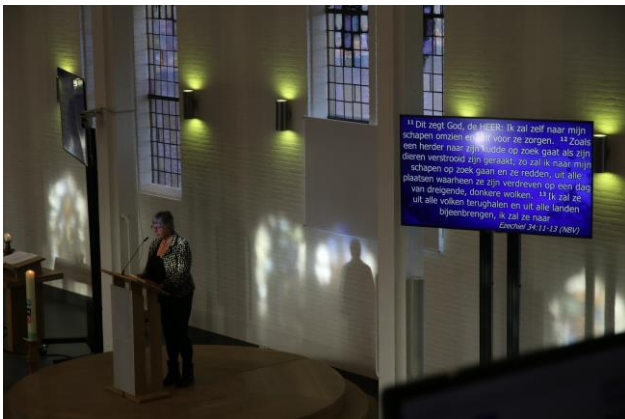
Ook de fototentoonstelling "Palestina Anders Belicht" van de Palestina Werkgroep Enschede in de Openbare Bibliotheek sloot goed aan en zo gingen we van start.

DE DAG BEGON ....

met een kerkdienst in de volle Ontmoetingskerk, waar 350 mensen van heinde en verre samenkwamen. Ds Hanneke Siebert leidde de viering, mede voorbereid door leden van de Oecumenische Vrouwengroep. Over de Schriftlezingen uit Ezechiël en Mattheüs braken we ons hoofd. De lezing uit de Profeet Ezechiël kon worden geïnterpreteerd als de landbelofte voor Israël...

Bij nauwkeuriger lezing bleek het wezenlijk te gaan over het recht dat de Eeuwige verschaft aan kwetsbare mensen. Aan mensen aan wie onrecht wordt aangedaan. In de beeldspraak door schapen die onrecht doen aan zwakkere schapen door het gras voor hun poten weg te halen of te vertrappen. De Eeuwige zal hen recht verschaffen. In Mattheüs vonden we daarin een vervolg: waar vinden we de Eeuwige? Bij de zwakken, de ontrechten. Wij allen worden opgeroepen om met de Eeuwige op te komen voor onrecht en allen die kwetsbaar zijn nabij te zijn. Dit vraagt van ons soemoed, volharding en moed. Soemoed is voor de mensen in Bethlehem van groot belang. Juist in hun geweldloze strijd tegen de bezetting. De aandacht voor hun bestaan met alle onrecht en onzekerheden vraagt van ons ook Soemoed. Vanuit de solidariteit met de mensen in het Palestina vieren we het tweede lustrum. Te midden van de gemeenschap van de Ontmoetingskerk vieren we het Heilig Avondmaal, bidden en zingen we.

NA DE DIENST

is er koffie met een taartje met het logo van de werkgroep. Op de beamer zijn beelden vanuit Bethlehem te zien. Zo zijn de mensen van daar ook bij ons aanwezig.

DE LUNCH

wordt geserveerd aan de veertig mensen die deelnemen aan het symposium. Veel mensen die vanaf het begin bij de Werkgroep betrokken zijn geweest, zijn aanwezig, een ware reünie! Voor een ieder is er een goodybag beschikbaar gesteld door het Wilmink Theater en de Protestantse Gemeente Enschede met folders, water, pen en opschrijfboekje en kerkpepermuntjes. Ook is er een boekentafel waar boeken te koop worden aangeboden vanuit uitgeverij Narratio.

HET SYMPOSIUM

wordt geopend door Margreet Stroo, die ons welkom heet en een korte terugblik van 10 jaar Oecumenische Vrouwengroep geeft. Daarna is het woord aan het drietal, dat aan de hand van korte powerpoint presentaties ons informeert over de problemen van de bezetting enerzijds en het geweldloze verzet en de kracht daar tegenover.

TOINE VAN TEEFFELN

uit Bethlehem gekomen bijt de spits af. In de presentatie geeft hij een impressie van de gevolgen van de bezetting. Er komen meer

nederzettingen. De export wordt ernstig belemmerd en voor voedsel is men meer en meer afhankelijk van Israël. Er zijn in de stad vijf vluchtelingenkampen, waaronder Aida met 5000 inwoners, die nog steeds hopen op terugkeer naar hun geboortegrond.

Veertig procent van de bevolking is werkloos. Bethlehem is afhankelijk van het toerisme, maar dit is een kwetsbare bedrijfstak. Het graf van Rachel is door Israël geannexeerd. De muur van negen meter hoog en het desolate terrein ernaast maakt dat de vele kleine winkeltjes en bedrijfjes ten dode zijn opgeschreven. Vooral voor jongeren met een opleiding blijkt weinig werk. Velen emigreren zowel moslims als christenen.

Het reizen wordt bemoeilijkt door de checkpoints. Voor mensen die in Israël werken betekent het lange wachtrijen en onvoorspelbare doorgang.

Het Arabic Educational Institute (AEI, Open Windows) biedt interreligieus onderwijs aan jongeren, organiseert cursussen voor vrouwen (en mannen), gericht op economische vaardigheden en geweldloos verzet. Er is een vijftal vrouwengroepen in het Soemoedhouse, ontstaan vanuit het Huis van verhalen in Enschede. Vanuit het AEI wordt gezocht naar mogelijkheden om geweldloos verzet te bieden: een vrouwenkoor bij de muur, het Wallmuseum met verhalen van vrouwen en jongeren, het "versieren" van de muur. Creativiteit en de beweging van verhalen over de hele wereld biedt een gezamenlijk perspectief, geeft energie en kracht om het vol te houden. Het roept op om naar Bethlehem te komen, te zien en door te vertellen!

In het nagesprek horen we dat de situatie in Bethlehem verslechtert door de bouw van de nederzettingen en de wettelijke regelingen van privé onteigeningen. Economisch wordt het niet beter, de subsidies stagneren waardoor ook het AEI wordt bedreigd, in het bijzonder het vrouwenwerk. De ontwikkelingskansen worden slechter door de stijgende werkloosheid en de problemen met samen reizen.

BRAM GRANDIA

heeft als motto Bruggen slaan in plaats van opblazen (als in Mostar). Als voorzitter van The Tent of Nations Nederland schetst hij de situatie van de familie Nasser die een wijngaard heeft in de buurt van Bethlehem. De grond is eigendom van de familie; zij heeft eigendompapieren.

Israël aast echter op de grond om er nederzettingen te kunnen bouwen. Een lange gerechtelijke procedure, allerlei pesterijen als het omkappen van de olijfbomen, het neerzetten van wegblokkades is hun deel. Op dit moment is er een snelle opmars van nederzettingen (gebouwd door Palestijnen die "brood op de plank" moeten hebben) en de bouw van een Jeshiva (orthodoxe thora-school).

De familie weigert een vijand te zijn en kan mede door ambassadeurs in het buitenland aan hun missie volhouden. Ze leven thans in grotten, hebben een eigen water- en elektriciteitsvoorziening met zonnepanelen. Naast hun dagelijks arbeid organiseren ze (inter)nationale ontmoetingen, zomerkampen met kinderen en vrouwen en zijn betrokken bij vredeswerk. Ook hun motto is: Kom, Zie en Handel. Vanuit hun missie hebben ze aandacht voor de verbinding van land en mens en willen ze andere Palestijnen beschermen. Ze leggen zich niet meer bij de huidige situatie en geloven vanuit hun geloof in rechtvaardigheid. Ze kiezen voor geweldloos verzet met legale middelen. Ze werken samen met Ta'ayush, een organisatie van joods Israëlische activisten die zich verzet tegen het verplaatsen van Palestijnse boeren en bedoeïnen en geweld door Israëlische soldaten tijdens de olijvenpluk. The Tent of Nations vraagt de verhalen over hun geweldloos verzet door te vertellen, bijvoorbeeld in onze kerken.

MARIEKE VAN ANDEL

vanuit de Stichting Come die ontmoetingen van Joods Israëlische en Palestijnse jongeren op het neutrale Cyprus organiseert. Ze biedt jaarlijks een seminar aan om de dialoog op gang te brengen, de moed om elkaar te ontmoeten te stimuleren, naar elkaars verhalen te luisteren om meer begrip voor de verschillende posities te krijgen. Vanuit Nederland wordt met de deelnemers een programma gemaakt. Zo mogelijk wordt een follow-up georganiseerd en het blad LINK wordt uitgegeven.

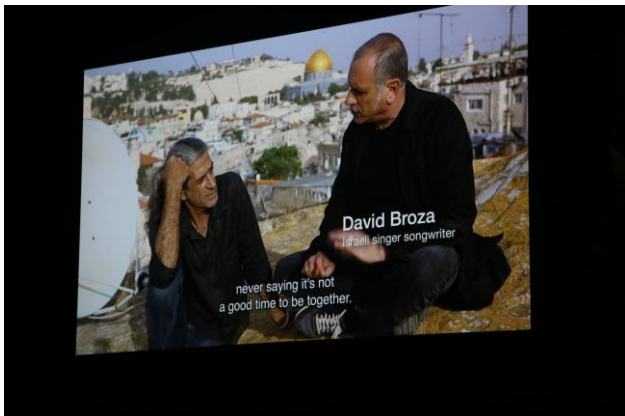
Dertig deelnemers – Joodse Israëli, Palestijnse Israëli en Palestijnen uit de Westbank plus acht stafleden – komen samen om persoonlijk, politiek en nationaal kennis te maken (de voertaal is engels). Door middel van lezingen, hikes, culturele avonden worden de mensen uitgedaagd naar elkaar te luisteren, elkaar te leren vertrouwen, vijandsbeelden af te breken en “meer mens” te worden.

Doelen: humanisering van de ander, tegengaan van het wij – zij denken, begrijpen van de standpunten van de ander, omzetten van angst en wantrouwen tot vertrouwen en respect, zelfkennis. Voor een aantal is het moeilijk om hun verhaal aan hun thuisbasis kwijt te kunnen omdat er enerzijds angst is voor normalisering en anderzijds angst is om als verrader gezien te worden. De kosten worden uit een fonds betaald en ook de deelnemers betalen een bedrag.

NAAR DE ANDERE LOCATIE

Met dank aan de sprekers, de aanwezigen, de PGE en het Wilmink Theater MET Manon van Gaal sluiten we deze bijeenkomst af om naar het Muziekcentrum te gaan.

Het programma EAST JERUSALEN WEST JERUSALEM met David Broza -Joods Israëli - en Mira Awad - Palestijnse Israëli - biedt een documentaire, een oosterse maaltijd en een concert met nabespreking. Honderd mensen kochten een kaartje voor dit bijzondere evenement.

DE DOCUMENTAIRE

toont hoe David contacten zoekt met Palestijnse musici om samen muziek te maken vanuit de vooronderstelling dat samen muziek maken begrip, verzoening en plezier tot gevolg heeft. Vooral de contacten met kinderen in het vluchtelingenkamp bieden een goede inkijk in zijn manier van werken aan vrede en verzoening. Met mooie beelden, prachtige muziek vertelt David zijn verhaal.

HET SOUPER

werd verzorgd door Yasmin Khalaf en Co. En het was heerlijk: een rijst gerecht, salade en een nagerecht! Een ware prestatie!

HET CONCERT

bracht zinderende muziek, vrolijke en weemoedige klanken van de gitaar van David en de mooie stem van Mira. Joodse liederen, een gedicht van de Palestijnse dichter Derwish, een Spaans en Engels lied, solozang en liedjes in samenzang met ons maakten er soms serieuze en dan weer vrolijke avond van.

In het nagesprek met David Broza werd doorgesproken over belemmeringen en kansen om samen te leven in Israël – Palestina.

EN NU VERDER

De Oecumenische Vrouwengroep Twente – Bethlehem is voornemens om in oktober 2018 een studiereis naar Israël – Palestina te maken om over en achter de muren te kijken. Meer info www.kleinkanveel.nl

Tekst: Wil van de Meeberg

Foto's: Roelof Klem, Hanneke Siebert en Jan Schaake